

Algemene
ledenvergadering VVJ en AVBB
op zaterdag 23 februari om 10 uur

Krantenverkoop daalde licht in 2012
VVJ-Speeddate schot in de roos

Gie Van Roosbroeck: 'De toekomst is aan de authentieke uitgever'

De VVJ in 2012-2013: thema's en uitdagingen

En Dirk Van Zundert pleit voor meer engagement in de journalistiek

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 165 - 20 februari 2013 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, Journalistenhuis, Zennestraat 21, 1000 Brussel

Vaticaanstad, 11 februari. Een paus neemt ontslag... (foto PhotoNews)

UIT DE VVJ

Algemene vergaderingen VVJ-AVBB op 23 februari	3
Antwerpse Speeddate koppelt journalisten en woordvoerders	4-5
VVJ-activiteitenverslag 2012-2013	7-10
Eerste Journalistenquiz op 15 maart	16

SCHEEF BEKEKEN

4-5

MENS ACHTER HET NIEUWS

Gie Van Roosbroeck: 'Leve de authentieke uitgever'	6
--	---

ONDER EMBARGO

13

IN GESPREK

Dirk Van Zundert: 'Klimaat verdient meer aandacht'	14-15
--	-------

VLAAMSE KRANTENVERKOOP IN 2012 MET HALF PROCENT GEZAKT

De totale Vlaamse krantenverkoop – print en digitaal samen – is vorig jaar met 0,4% gezakt, of zowat 3.000 exemplaren. Alles samen werden gemiddeld 931.371 dagbladen verkocht per dag. De verkoop van papieren kranten daalde met 1,5% in vergelijking met 2011, maar dat verlies wordt deels goedgehaakt door de digitale verkoop. Die verdubbelde nagenoeg, van 12.000 tot 23.000 exemplaren. Dat alles blijkt uit de jaarcijfers van de CIM.

De daling van de papieren verkoop doet zich bij alle Vlaamse krantentitels voelen, zij het in verschillende mate. Zo verliest de printeditie van *De Standaard* slechts een paar honderd exemplaren, de *Concentrakeranten* daarentegen moeten enkele duizenden exemplaren prijsgeven.

Bij *De Tijd*, *De Standaard* en *Het Nieuwsblad* wordt de minverkoop op papier gecompenseerd door de digitale meerverkoop. Zo steeg de digitale oplage van *De Tijd* met ongeveer een kwart, van 5.591 tot 9.584. Ook *De Standaard* scoorde met zijn digitale krant en ging van 4.417 naar 6.710 verkochte exemplaren. *Het Nieuwsblad* zag zijn digitale verkoop stijgen van 493 naar 2.296 exemplaren.

Papier en digitaal samen genomen liet *De Tijd* de grootste stijging noteren: + 4,5% (of 39.201 stuks). *De Standaard* steeg in het totaal met 2,3% tot 99.209 exemplaren. *De Morgen* zakte lichtjes (-0,8%) tot 52.152 kranten per dag. *Het Laatste Nieuws* en *Het Nieuwsblad* blijven elkaar waard. De eerste zakte met 0,3% tot 287.097, de tweede steeg met 0,3% tot 257.181. *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* tekenden verliezen van respectievelijk 3,9% en 2,8% op.

In Franstalig België is de situatie slechter. Daar werden in 2012 gemiddeld nog 385.250 kranten verkocht, 13.000 minder dan in 2011.

(Foto Bert Van den Broucke/Photonews)

Uitnodiging

Algemene Vergaderingen

VVJ – AVBB

Zaterdag 23 februari 2013 om 10 uur
Zennestraat 21, 1000 Brussel

Opnieuw dient zich een uiterst belangrijk werkjaar aan voor alle Vlaamse en Belgische journalisten. De mediacrisis blijft woeden en bedreigt zowel werkgelegenheid als loon- en andere werkvoorwaarden. Meer dan ooit hebben redacties nood aan onafhankelijkheid binnen het mediabedrijf. En intussen slijpen sommige politici en magistraten de messen om er op een onbewaakt moment mee te kunnen uithalen richting pers.

Enkel een collectieve en solidaire opstelling van alle journalisten zal toelaten de gepaste signalen te sturen naar de mediahuizen en de overheden. Mee daarom zijn de Algemene Vergaderingen van VVJ en AVBB op 23 februari van groot belang. We rekenen dan ook sterk op jullie aanwezigheid.

de Raad van Bestuur van de VVJ/AVBB

ALGEMENE VERGADERING VVJ

Agenda:

1. Activiteitenverslag 2012, voorgesteld door de voorzitter
2. Debat over actuele dossiers; planning werkjaar 2013
3. Financiën: rekeningen 2012 en begroting 2013, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Invulling nieuwe mandaten in de Raad van Bestuur
5. Varia

na de A.V. van de VVJ:

ALGEMENE VERGADERING AVBB

Agenda:

1. Activiteitenverslag 2012, voorgesteld door de co-voorzitters
2. Debat over actuele dossiers
3. Financiën: rekeningen 2012 en begroting 2013, voorgesteld door de secretaris-penningmeester; décharge van de bestuursleden
4. Invulling nieuwe mandaten in de Raad van Bestuur
5. Persvrijheid in Turkije
6. Varia

De voorzitters van de AVBB (VVJ en AJP) nodigen alle aanwezigen na de A.V. uit op een glas.

Voor wie ?

De Algemene ledenvergaderingen van VVJ en AVBB omvatten alle erkende beroepsjournalisten die lidgeld betaalden voor 2013.

Zij hebben zowel stemrecht als het recht om verkozen te worden in de Raad van Bestuur.

Andere VVJ/AVBB-leden (stagiairs, oud-journalisten, persmedewerkers, houders van een T-kaart, studenten/docenten) kunnen de AV bijwonen zonder stemgerechtigd of verkiesbaar als bestuurslid te zijn.

Model van volmacht

Maximaal 5 volmachten per aanwezig lid.

Ondergetekende, ...

stemgerechtigd lid met erkenningsnummer N .....

geeft hierbij volmacht aan .....

om in zijn/haar naam te stemmen op de A.V. van VVJ en AVBB van 23 februari 2013.

VVJ-SPEEDDATE BRENGT JOURNALISTEN EN WOORDVOERDERS NADER TOT ELKAAR

Kristof Aerts

Tussen pot en pint de woordvoerder achter een gsm-nummer of e-mailadres wat beter leren kennen. Of wat die woordvoerder betreft: de journalist. Dat was het motto van de Speeddate die VVJ-Antwerpen organiseerde op 5 februari. En opnieuw werd het een groot succes.

De herboren Antwerpse afdeling van de VVJ bleef, na het geslaagde *Kopstukkendebat* in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, niet bij de pakken zitten. De *Speeddate* met journalisten en woordvoerders is een klassieker, maar de opkomst in de Panoramazaal van het Provinciehuis mocht gezien worden. Ruim honderd geïnteresseerden tekenden present.

Als opwarmertje legde communicatieman Kurt Frederickx enkele woordvoerders op de rooster over actuele uitdagingen. Wat met crisiscommunicatie? Hoe balanceren op de dunne koord tussen privacy en de drang naar nieuws bij rampen? Hoe moeten sociale bloedbaden zoals Opel Antwerpen en

Veel volk en veel sfeer op de Antwerpse speeddate (foto Ronny Meyers)

Ford Genk worden gecoverd? En hoe spelen de woordvoerders in op sociale media zoals Facebook en Twitter?

De journalisten kregen een vaste stek aan een tafeltje, de woordvoerders wisselden om de vijf minuten van plaats. Allen wisselden druk visitekaartjes uit. Studente Caroline Verdier loopt stage bij radiostation MNM. "Ik wilde een blik op het echte wereldje", zegt ze. "Gezichten kunnen plakken op mensen die je alleen van naam kent. Omdat ik dit jaar afstudeer en een carrière in de journalistiek ambieer, leek dit

Koen Peeters van De Lijn en Peter Demeyer van de Universiteit Antwerpen (foto Ronny Meyers)

initiatief me ideaal."

Haar vriendin Lissa Willems belandde na haar studies op een reclamebureau. "Ik zou liever aan de kant van de woordvoerders staan. Mensen met vragen te woord staan." Waarop vriendin Caroline: "Ik vraag mensen liever uit."

Philippe Heyvaert voert al jaren het woord bij chemiereus BASF in de Antwerpse haven. "Zo'n avond is ideaal om te netwerken. Contacten te leggen of te hernieuwen. En ook om bij te praten met collega-woordvoerders. We staan immers vaak voor gelijkaardige uitdagingen. Hier kan het in een ongedwongen sfeer."

Ook voor zijn collega Frank Beckx van Essenscia, de Belgische federatie van de chemische industrie en life sciences, werd het een boeiende avond. "Het is de eerste keer dat ik op een informele manier contacten kan leggen met de media. Dat maakt het enorm interessant."

Tom Van de Vreken van vervoersmaatschappij De Lijn zegde

SCHEEF BEKEKEN

"Een debat is niet de meest geschikte formule om te informeren. Propaganda, leugens en halve waarheden hebben de neiging boven te drijven. En de radde tong wordt te gemakkelijk verward met het gelijk. De oude, degelijke reportage, waarbij een journalist op basis van zijn professionele deontologie argumenten wikt en weegt, is op de VRT in de verdrukking geraakt. Tijd om die *format* te herwaarderen. Praatshows hebben we al genoeg."

Evita Neefs in De Standaard van 1 februari 2013

"De Wever en Vermeersch weten waar al die grote filosofen voor staan, maar ik ken ze niet allemaal, dat geef ik eerlijk toe. Dus heb ik mijn vlagje bovengehaald: *'Mannen, hoho, op deze manier haak ik af'*. Want uiteindelijk is het toch de bedoeling dat niet alleen de mensen, maar ook de presentator het programma nog kan volgen."

Lieven Van Gils van Reyers Laat in Het Belang van Limburg van 8 februari 2013

"Gerechtsverslaggevers moeten niet per se licentiaat of master in de rechten zijn, maar ze moeten wel de basis onder de knie hebben. Ik heb altijd het strafwetboek en het wetboek van strafvordering bij me. Idealiter zou elke gerechtsverslaggever dat gebruiken."

Liesbeth Indeherberge (VRT-radio) in De Juristenkrant van 16 januari 2013

Zware industrie: Frank Beckx van Essencia en Philippe Heyvaert van BASF (foto Ronny Meyers)

meteen toe voor de Speeddate. "Het is handig voor een woordvoerder om een gezicht op een stem of op initialen te kunnen plakken. Zo leer je meer en meer mensen kennen. En niet tussen pen en papier, maar tussen pot en pint."

Tom Van de Vreken van De Lijn en Debby Wilmsen van Tomorrowland (foto Ronny Meyers)

Debby Wilmsen van DP Communications, het pr-bureau achter het wereldbepaalde dancefestival Tomorrowland, kan dat alleen beamen. "De sfeer is relaxed en gezellig, ideaal om andere woordvoerders en mensen uit de media beter te leren kennen."

Marc Van de Looverbosch, voorzitter van VVJ, had niets dan lof voor de geslaagde avond. "Fantastisch. Wat mij vooral opviel is dat ons beroep niet langer een mannenzaak is. En dat de journalistenvereniging geen allegaartje meer is van 'ouwe venten'. Er waait een nieuwe wind met jonge mensen en meer vrouwen. Zij vormen de toekomst."

VTM-journalist Patrick Van Gompel werd er zowaar lyrisch van: "Deze Speeddate is een waar Walhalla voor pr-mensen, woordvoerders en journalisten."

Marc Van de Looverbosch, nationaal VVJ-voorzitter, in een onderonsje met Ivo Mechels van Test-Aankoop (foto Ronny Meyers)

Wouter Bruyns, voorzitter VVJ-Antwerpen, en Kurt Fredericks van More Entertainment (Foto Ronny Meyers)

SCHEEF BEKEKEN

"Vroeger was alles onder de heup privé. Boven de presentatietafel waren we netjes, eronder casual gekleed. Tot eind jaren negentig de studio's groter en opener werden met meer verschillende camerastandpunten."

Dirk Sterckx, oud-VRT-anker, over tv-journaals presenteren vroeger en nu, in *Het Laatste Nieuws* van 31 januari 2013

"De dopingbiecht van Lance Armstrong heeft aangetoond dat de beste sportjournalisten hulp nodig hebben. Ontdubbel dus de sportjournalistiek. (1) is de evenementen-, de spektakel-, de feiten- en dus de klassieke koersjournalist. (2) is de *muckraker*, de onderzoeksjournalist die wil ontluisteren en ontmaskeren, die onderzoekt wat verdacht is op basis van vermoedens. (1) en (2) werken samen, ze vullen elkaar aan. En moet er niet ook nog een jurist bij? Ze hebben in ieder geval steun nodig van de payroll en de hoofdredactie."

Dirk Deferme in *De Morgen* van 21 januari 2013

"Nog nooit stond de mens zo centraal in de nieuwsmedia als vandaag, veel meer dan de naakte feiten, het product of het bedrijf. Omdat we via de mens de dingen beter willen en kunnen begrijpen."

Jeroen Wils, ex-journalist en nu communicatieexpert, in *De Morgen* van 13 februari 2013

Mens achter het nieuws

Gie VAN ROOSBROECK (*Gazet van Antwerpen*): 'Authentieke uitgeefcultuur heeft de toekomst'

Jan Backx

Laat hem op een winterse dag voorbij de Bozar stappen - stevig ingeduffeld, brede, kalende Beethoven-kop annex brilletje - en je zou zweren dat hij een illuster orkestleider is. Confrater Gie Van Roosbroeck (56) dirigeert dan wel geen echt orkest, hij heeft wel de grote schare *Gazet van Antwerpen*-correspondenten onder zijn hoede.

Gie kwam ter wereld in Lier, als middelste van drie broers. Pa was vrachtwagenchauffeur bij de katholieke coöperatieve. Het gezin verhuisde naar Merksem, en toen Gie daar in het eerste studiejaar zat, stierf zijn moeder. "Een medisch ongeval, het ging om een allergische reactie op een geneesmiddel. Ik moest bij mijn grootouders gaan wonen, *op den buiten*: Berlaar-Heikant-Melkouwen. Mijn heimwee naar de stad was enorm. Toen mensen me vroegen wat ik later wou worden, antwoordde ik heel beslist: *meneerke*. Dat was niet elitair bedoeld. Het bracht een droom onder woorden: terug naar de Sinjorenstad."

In het vierde studiejaar was het zover. "Maar tegelijk was er een stiefmoeder ten tonele verschenen die mijn verdere kinder- en tienertijd vertroebelde. Mijn enige *drive* was: een bruikbaar diploma behalen en zo snel mogelijk op eigen benen staan. Ik ging handel en administratie studeren aan een technische school. En dat heb ik me nooit beklagd. Ik kan iets waar veel journalisten niet toe in staat zijn: blind typen en tegelijk een gesprek voeren over iets totaal anders."

Op zijn 18de stond hij op eigen benen, met enkel een diploma en de kleren aan zijn lijf. Gie huurde iets uitgeleefds op Antwerpen-Zuid en enkele braaf-katholieke leerkrachten zorgden voor wat tweedehands meubeltjes. 't Was 1974, de start van de crisisjaren. "Maar ach, ik vond snel werk. Arbeider, ja. Eerst per fiets naar Gyproc, in Wijnegem, later met het werkmensenbusje naar havenbedrijf Solvay. Ik moest ook nog naar *den troep*, maar ik koos voor burgerdienst. In plaats van 24 maanden klopte ik er 36, het gevolg van een reeks tuchtsancties. Ze hadden me een job gegeven bij toneelgroep *Het Trojaanse Paard*. Maar ik had ook een soort vakbond voor gewetensbezwaarden opgericht: '*Stomp niet af, stomp terug!*'. Mijn telefoon werd afgetapt: rare klik-kliks in de hoorn. Op zekere dag zouden we het kantoor van de Civiele Bescherming in Deurne bezetten. Ik taterde via de telefoon over een afspreekpunt voor een nakende actie: Brussel-Centraal. En terwijl er op die dag een ondoordringbaar rijkswachtcordon rond Brussel-Centraal stond, trokken wij voor onze actie al fluitend met tram en bus van Antwerpen-Centraal naar Deurne. Rik Boel, toenmalig socialistisch minister van Binnenlandse Zaken, kwam daar naar onze verzuchtingen luisteren maar kort nadien stond ik bij wijze van straf wel onkruid te wieden aan het fort van Edegem."

Hoe verzeilde de jonge RAL-activist – de Revolutionaire Arbeiders Liga die Trotski aanhing, jawel – daarna in de journalistieke sferen?

"Terwijl ik een boterham bemachtigde met BTK-projecten en stempelen, stond ik aan de wieg van *Radio Centraal*. Ook dat waren pioniersjaren. Ik vormde een redactioneel team met onder meer Stefan Blommaert en Jan Balliauw. Eind jaren '70 begon mijn krantenloopbaan bij *De Morgen*, die toen een kantoor had aan de Antwerpse Amerikalei. Dat stond het dichtst bij mijn grote jeugddroom: schrijver worden... Op onze redactie vond je Frans Wauters, Jan Van Doorslaer, Monique Laroche, Marc Ruyters, Louis Van Dievel en Swa Collier. Ik kreeg er de knepen van het krantenvak onder de knie: schrijven, eindredactie, layouts, toen al op computer. In die periode zette ik mijn eerste stappen als vakbondsmen voor de bedienden. Ik beleefde het faillissement en de redding van *De Morgen*."

In 1986 stapte hij er op. Even was hij werkloos en toen vond hij een baan als layout-man bij de *Financieel Economische Tijd*. Hij evolueerde naar eindredacteur en chef eindredactie. "We pionierden toen al met de *FET*-websitokrante. Ik had de enige internetaansluiting op de redactie.

Mijn *FET*- en *Tijd*- periode duurde veertien jaar. Kort na het millennium was ik nog een paar jaar als zelfstandige aan de slag als hoofdredacteur van *Zakelijk Internet*."

In 2004 kwam er weer iets nieuws op zijn pad: *GvA* zocht een eindredacteur. Liefst iemand met ervaring... "En dat speelde mooi in mijn voordeel. Ik was 48 en had altijd in mijn kop gestoken dat ik op mijn 45ste zou stoppen met werken voor een baas. Nu, zoveel jaar later, hou ik de eindredactie van de *GvA* mee draaiende en waak ik over het slagvaardig houden van een legertje correspondenten. Het geeft voldoening als je mee mag aansturen en bepalen hoe onderwerpen zullen worden aangepakt."

Hoe hij de hedendaagse journalistiek ziet, tot slot? "Dat we ons moeten hoeden voor wat ik steekvlamjournalistiek noem", is het antwoord. "De waan van de dag. En dat zich steeds nadrukkelijker twee culturen manifesteren: persbedrijven waar alles om management draait en bladen waar nog een authentieke uitgevercultuur heerst. Ik denk dat de laatste groep de beste troeven in handen heeft voor de toekomst."

'Eigenlijk wou ik schrijver worden.'

De VVJ / AVBB in 2012-2013

Hoe zwaar speelt de crisis ons nog parten? Dat is meer dan ooit de kernvraag voor journalisten en hun vakvereniging het komende jaar. Alle klassieke nieuwsmedia zuchten onder de uitstroom van (betalende) lezers en adverteerders richting internet. De impact daarvan op redactiebudgetten en –bezettingen is reëel. Zo deed zich in 2012 – en dit voor het eerst – een daling van het aantal erkende beroepsjournalisten in Vlaanderen voor.

Voor de VVJ blijft het essentieel dat net niét op werkgelegenheid en werkvoorwaarden wordt gekort. Die blijven immers bepalend voor de nieuwswaarde – en dat is en blijft de enige echte bestaansgarantie voor de mediahuizen.

Ondertussen moeten alle mediaverantwoordelijken absoluut werk maken van nieuwe zakelijke modellen voor het nieuwe mediabestel. Met haalbare betaalsystemen voor de nieuwscontent. Met een assertiever optreden tegen internetpiraten die een loopje nemen met auteursrechten. Maar ook het publiek, de overheid én de journalisten zullen hun deel van de oplossing moeten aandragen.

De mediacrisis en haar uitdagingen doen niets af aan andere blijvende bekommernissen voor journalisten. Het kunnen beschikken over voldoende bijscholingsmogelijkheden via de nieuwe MediAcademie bijvoorbeeld.

De vrijwaring van hun aanvullende (zelfgefinancierde) pensioen. Het weren van repressieve wetgeving, met name voor de gerechtelijke verslaggeving. Maar ook: het blijven werken aan een degelijke zelfregulering, via redactieraad of Raad voor de Journalistiek.

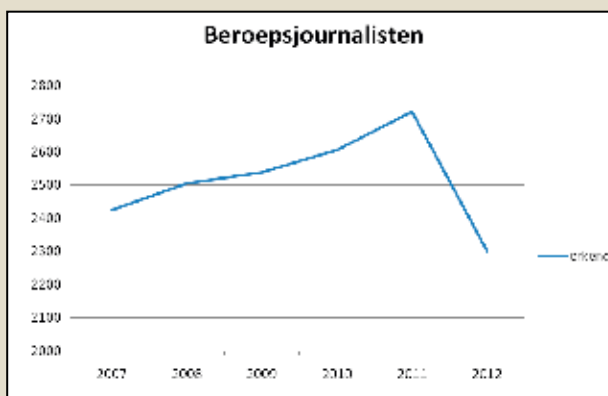
Naar aanleiding van de Algemene Ledenvergaderingen van de VVJ en de federale AVBB op 23 februari 2013: een overzicht van actuele uitdagingen voor de Vlaamse en Belgische journalistiek.

Pol Deltour

Nationaal secretaris

MINDER BEROEPSJOURNALISTEN IN 2012

	erkend
2007	2425
2008	2504
2009	2538
2010	2606
2011	2721
2012	2301

2012 was het jaar waarin de mediacrisis zich voor het eerst deed merken aan het aantal erkende beroepsjournalisten. Dat daalde met een vierhonderdtal eenheden tot 2300. Nu is zo'n terugval enigszins normaal in het licht van de wettelijk bepaalde vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen. Maar toch is de daling dit keer vrij substantieel, tot onder het niveau van 2007, bij de vorige vijfjaarlijkse herziening. De grootste uitval situeert zich overigens bij zelfstandige journalisten, die het meer dan hun loontrekkende collega's moeilijk hebben in crisistijd.

Vooraf in de magazinesector viel het voorbije jaar veel zenuwachtigheid te noteren. De oplage- en verkoopcijfers daar toonden in 2012 dan ook een duidelijk negatieve curve. Vooral bij Roularta leidde dat tot een reeks afdankingen, verspreid over de diverse titels.

Ook de regionale omroepen kenden weer een moeilijk jaar. Dat heeft ook te maken met de halstarrige weigering van Telenet om behoorlijke auteursrechtenvergoedingen te betalen voor het doorsturen van het zendsignaal. Mediaminister Lieten blijft werken aan een oplossing voor de regionale omroepen. Aan Telenet en Belgacom is nu de vraag gesteld om hen te vergoeden op basis van bereik in plaats van marktaandeel. Tegelijk krijgen de regionale omroepen de mogelijkheid om meer samen te werken voor niet-nieuwsgelerateerde programma's, wat voor extra reclameinkomsten kan zorgen.

de VVJ/AVBB in 2012-2013

... MAAR HET STATUUT VAN BEROEPSJOURNALIST BLIJFT ACTUELER DAN OOI

Eind 2013 zal het vijftig jaar geleden zijn dat de wet van 30 december 1963 op het statuut van beroepsjournalist is tot stand gekomen. Dat verdient een feestje, want de wet heeft vandaag nauwelijks aan belang ingeboet. Nog meer dan toen bieden zich vandaag talloze mensen aan als journalist, en maken daarmee het werken voor professionele journalisten van de algemene nieuwsmidia moeilijk tot onmogelijk. Het statuut van beroepsjournalist staat voor een authentiek kwaliteitslabel: het gaat noodzakelijkerwijs om een professionele journalist die voor een breedpublieksmedium werkt en bovendien niet op een andere payroll staat (wat onafhankelijkheid garandeert). Enkel wie aan die voorwaarden voldoet, kan als beroepsjournalist worden erkend.

De VJ zal dan ook blijven ijveren voor de waardering van de officiële perskaart als legitimatie- en doorgangsdokument. Zo wordt de kaart ook in politie-opleidingen gepromoot. Voor de assisenzaak-De Gelder verleent justitie enkel aan beroepsjournalisten met een officiële perskaart de nodige faciliteiten.

De VJ steunde ook de actie van de VVB (Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten) om erkende persfotografen en cameramensen gepersonaliseerde linten te bezorgen waaraan ze hun officiële perskaart kunnen ophangen. Dat moet hen zichtbaarder maken op het terrein en duidelijker te onderscheiden van de talloze burgerjournalisten-met-camera.

WERKOMSTANDIGHEDEN EN TALENTMANAGEMENT

Meer dan haar voorgangers op Media, erkent huidig minister Ingrid Lieten (sp.a) dat de werkvoorwaarden van journalisten en andere mediawerkers belangrijk zijn. Ook al omdat deze een rechtstreekse impact hebben op de kwaliteit van het werk.

Een studie van de VUB en de Gentse Arteveldehogeschool releveerde op vraag van Lieten dat er wel degelijk pijnpunten zijn. Onder meer de hoge werkdruk en de gebrekkige vergoeding – vooral voor freelancers – spelen veel journalisten parten. Op basis hiervan startte de minister een reeks rondetafelgesprekken met vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers uit de mediasector. De bedoeling is te komen tot een behoorlijk talentmanagement in de mediahuizen – iets waar iedereen baat bij heeft.

De VJ leverde heel wat inspiratie. Zo werden de acute noden van vele freelancejournalisten in de verf gezet. Ook behoorlijke werktijdregelingen en loopbaanbegeleiding schoof de VJ als aandachtspunten naar voren. De werkgevers in de mediahuizen stellen daartegenover dat ze maar weinig zin hebben in sectorale

conventies, laat staan in afspraken over minimumvergoedingen. Ieder voor zich, blijft de boodschap.

Het VJ-secretariaat verleent zoveel mogelijk service aan journalisten die in de problemen komen – met een ontslag, een negatieve evaluatie, een onbetaalde factuur, een burnout... Naar aanleiding van enkele onthullingen van vrouwelijke journalisten (de 'zaak-PVDD') vroeg de VJ in 2012 ook aandacht voor het probleem van seksuele intimiteiten en intimidaties op redacties.

FISCALITEIT AUTEURSRECHTEN

Zoals vorige jaren organiseerde de VJ in de vroege lente weer een informatiesessie over het invullen van de belastingaangifte.

Op één vraag moesten we weliswaar eens te meer het antwoord schuldig blijven: hoe auteursrechten precies dienen aangegeven? Die onduidelijkheid heeft nog steeds te maken met de inertie bij Financiën ter zake. Pro memorie: voor auteursrechten geldt sinds 2009 een fiscaal gunsttarief van 15%. Maar onduidelijk is in welke mate dit kan worden toegepast op de vergoedingen van journalisten. VJ en Vlaamse dagbladuitgevers ondertekenden een protocol waarin ze voor freelancejournalisten een verhouding van 70% honorarium en 30% auteursrechten afspraken, maar de uitgevers passen dit niet toe zolang de overheid haar fiat niet geeft. Meer: uitgevers betalen hun freelancers tegenwoordig omzeggens volledig in auteursrechten. Met voor velen soms pijnlijke complicaties met de fiscus tot gevolg. Brengt 2013 eindelijk meer duidelijkheid?

Overigens bereikten we in 2012 wel weer dat het fiscaal tarief voor auteursrechten op 15% blijft. In het kader van een fiscale harmonisering plande de regering-Di Rupo een verhoging, maar daar staken de AVBB (VJ en AJP), de JAM en andere auteursverenigingen tijdig een stokje voor.

EN PLOTS WAS HET AANVULLENDE JOURNALISTENPENSIOEN TERUG ...

(Foto Didier Lebrun /PhotoNews)

Eind 2011 besliste de regering-Di Rupo, gefocust op een snelle pensioenhervorming, om het aanvullende journalistenpensioen af te schaffen. Gedaan met pensioenprivileges voor bijzondere beroepsgroepen zoals journalisten en piloten, was de boodschap van Pensioenminister Vincent Van Quickenborne (Open VLD).

Dat was zonder de AVBB gerekend. Die herinnerde er de regering en alle parlementsleden aan dat het aanvullende pensioen van loontrekkende beroepsjournalisten een zelfbetaald stelsel is, gefinancierd met aanvullende sociale bijdragen van zowel de beroepsjournalist zelf (1% van diens brutoloon) als diens werkgever (2% van het brutoloon). Bovendien bleek het stelsel in de praktijk zowaar overschotten te boeken.

In 2012 voerde de regering het aanvullende journalistenpensioen weer in. Technisch gezien: met een wet werd de afschaffing van het pensioensupplement weer ingetrokken. Dat gebeurde met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2012, zodat het vroegere stelsel naadloos overging op het weer ingevoerde.

Een nieuwigheid is wel dat er vanaf 2013 een monitoring plaatsvindt van de bijdragen en uitgaven in het aanvullende pensioenstelsel voor journalisten. Blijkt hieruit op zeker ogenblik een financieel onevenwicht van het systeem, dan kan de regering – zij het steeds na sociaal overleg – de parameters ervan (bijdragen of uitkeringen dus) aanpassen. Te volgen, met andere woorden.

MEER BIJSCHOLINGSMOGELIJKHEDEN: DE MEDIACADEMIE

Vlaamse journalisten beschikken voortaan over twee nieuwe platformen voor bijscholing: een Mediacademie voor de printmedia en een Mediacademie voor de audiovisuele media. Overigens kunnen ook andere mediaprofessionals daar nu terecht voor navorming.

De Mediacademie voor de geschreven pers werd begin 2012 gelanceerd. Het gaat om een gezamenlijk initiatief van de diverse uitgeversassociaties. Journalisten en andere mediaprofessionals die vast of freelance werken voor een van de betrokken uitgevers, hebben vrij toegang tot deze opleidingen. Het gros ervan wordt op bedrijfsniveau georganiseerd, maar diverse vormen worden breed-sectoraal aangeboden. Dat is in 2013 onder meer het geval met workshops over datajournalistiek, auteursrecht, freelancen, deontologie en diversiteit.

De Vlaamse uitgevers kunnen rekenen op een Vlaamse overheidssubsidie ten belope van 60% van het budget, met een maximum van € 1 miljoen per jaar. De Mediacademie voor de geschreven pers beschikt over een Adviesraad, waarin ook de VVJ vertegenwoordigd is.

Alle info: www.mediacademie.be.

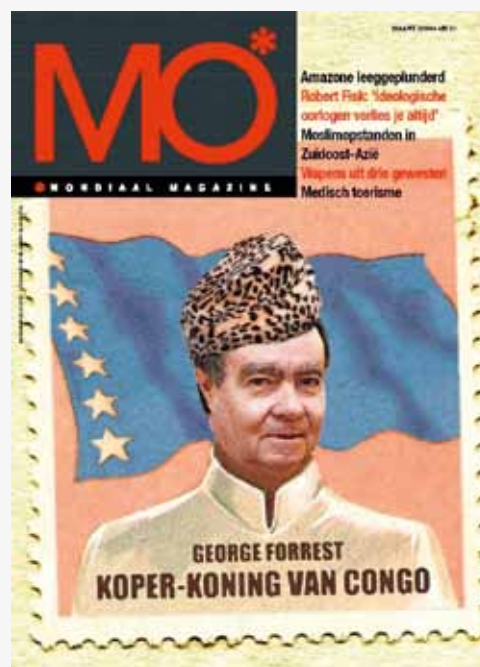
Begin 2013 wordt voor de audiovisuele sector een gelijkaardige Mediacademie opgestart. Ook zij zal kunnen rekenen op een overheidssubsidie van Mediaminister Ingrid Lieten. En ook daar zal de VVJ participeren in een Adviesraad die coördinator Mediarte moet begeleiden.

GEVAARLIJKE JUSTITIE

Het idee steekt wel eens meer de kop op, maar in 2012 gebeurde dat wel heel acuut in de vorm van een panklaar wetsvoorstel.

Diverse volksvertegenwoordigers wilden een wet om verdachten en veroordeelden te beschermen tegen de media. Concreet zou de voorzitter van de rechtbank in kort geding elke berichtgeving kunnen verbieden of corrigeren die iemands vermoeden van onschuld schendt. Idem dito met verslaggeving die het recht op vergetelheid schendt van iemand die langer dan zes maanden eerder veroordeeld werd.

De AVBB (VVJ en AJP) tekende onmiddellijk verzet aan tegen het wetsvoorstel, dat een zware hypotheek dreigde te leggen op gerechtelijke verslaggeving. Ook tijdens een hoorzitting van de

Kamercommissie voor Justitie werd de bezorgdheid uit de doeken gedaan. Het gevolg was dat de volksvertegenwoordigers de tekst weer van de agenda haalden, zij het zonder ze definitief te schrappen.

Maar ook zonder wetswijziging blijken journalisten soms al makkelijk aangeschoten wild. Begin 2013 vielen twee opmerkelijke gerechtelijke uitspraken te noteren waarbij journalistieke opiniëring werd veroordeeld. Eerst legde het hof van beroep van Brussel het magazine MO* een schadevergoeding van € 5000 op voor een als lasterlijk beschouwde cartoon van industrieel George Forrest. En kort daarna werd Yves Desmet van *De Morgen* veroordeeld voor een *Standpunt* over de rol van Antwerps procureur-generaal Yves Liégeois in de diamantfraudezaak. Dat gebeurde overigens op vordering van de echtgenote van de magistraat.

De VVJ drukte haar grote bezorgdheid uit over deze rechtspraak, en rekt alsnog op een bijsturing ervan in hoger beroep.

10 JAAR RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

De mee door de VVJ opgerichte Raad voor de Journalistiek vierde in oktober 2012 feest voor zijn tiende verjaardag. Tijdens een

colloquium in Antwerpen werd een overzicht van de werking in het voorbije decennium gegeven. In het totaal behandelde de Raad 431 klachten over deontologie. Ruim de helft daarvan had betrekking op onjuistheden in de berichtgeving, zowat een derde op schendingen van de privacy.

In 2012 vaardigde de Raad ook een richtlijn uit over het gebruik van informatie en beeldmateriaal dat op persoonlijke websites of sociale netwerksites te vinden is. Terughoudendheid, is de rode draad doorheen de richtlijn. Zeker in het geval van personen die plots en onverwacht in de actualiteit worden gecatapulteerd.

De aanleiding voor de richtlijn was de verslaggeving – privé foto's inclusief – over het tragische busongeval in Sierre. De klacht van diverse betrokkenen over die berichtgeving zelf, werd door de Raad voor de Journalistiek in der minne geregeld met de hoofdredacties van *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws*.

PROJECT ZENNESTRAAT

Op 1 september 2012 voltrok zich voor de VVJ als vereniging een belangrijk moment: ze trok in in een nieuw pand gelegen aan de Zennestraat 21 in Brussel. Dat gebeurde samen met de Franstalige zustervereniging AJP en de JAM (Journalisten Auteurs Maatschappij). Het opzet is dubbel: een operationele hergroepering van de journalistenvereniging en haar auteursrechtenmaatschappij, en een optimalisatie van de huisvestingskosten.

De JAM is voor de helft eigenaar van het pand, VVJ en AJP elk voor een kwart. Voor de VVJ gebeurt de financiering in hoofdzaak

(Foto Ieven Van Assche)

met een lening. De nieuwe huisvestingskost zal evenwel niet hoger liggen dan de huurprijs die de VVJ betaalde in de Residence Palace.

Het nieuwe Huis van de Journalist is goeddeels het werk van Frans Wauters, die tot Nieuwjaar 2013 directeur van de JAM is geweest. Frans, met welverdiend pensioen nu, is opgevolgd door Anne-Lize Vancraenem, die al juriste was bij de JAM.

INTEGRATIE MET VAKPERSJOURNALISTEN IN HET SLOP

Er komt voorlopig geen integratie van de AVBB (VVJ en AJP) en de VJPP (Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers). Dat heeft te maken met een blijvende onenigheid tussen AJP enerzijds, VVJ en VJPP anderzijds over de opname van een niet-erkende journalist in het bestuur van de (eengemaakte) beroepsunie. VVJ en VJPP zien een bestuurszitje weggelegd voor zo'n niet-beroepsjournalist, AJP niet.

Toch zette de Franstalige AJP tijdens twee buitengewone ledenvergaderingen eind 2012 een belangrijke stap in de richting van een nakende integratie. In het spoor van de VVJ en de VJPP aanvaardde ze immers dat ook niet-erkende journalisten lid kunnen worden van de vereniging. Zoals bij de VVJ, gaat het om een secundair lidmaatschap. Niet-beroepsjournalisten krijgen immers geen officiële perskaart noch de faciliteiten daaraan verbonden. Maar ze kunnen wel een beroep doen op de vereniging voor informatie en advies over hun werksituatie, aansprakelijkheid of deontologie.

In 2013 gaan alle verenigingen opnieuw na welke verdere stappen mogelijk zijn.

GOEDE VIBES UIT ANTWERPEN

Ondertussen heeft de VVJ-afdeling Antwerpen al het goeds bevestigd wat van haar bij de herlancering in 2011 werd verwacht. Onder de bezielende kracht van afdelingsvoorzitter Wouter Bruyns & Co. werden diverse initiatieven ontplooid die keer een keer een groot succes bleken. Eind september 2012 organiseerde VVJ-Antwerpen een groot Kopstukkendebat in de aanloop naar de plaatselijke gemeenteraadsverkiezingen. Het was de eerste keer dat de lijsttrekkers elkaar in de ogen keken, en het debat in de Arenbergsschouwburg lokte een massa volk.

Zopas organiseerde de afdeling ook weer met groot succes een Speeddate voor journalisten en woordvoerders. En op 15 maart vindt in Mechelen de 1ste grote Journalistenquiz plaats.

PERSVRIJHEID IN TURKIJE

De AVBB (VVJ en AJP) voerde het voorbije jaar herhaaldelijk actie voor meer persvrijheid in Turkije. De aanleiding waren herhaalde en zware schendingen van de vrijheid van bewegen en informeren van tientallen journalisten in het land.

In het kader van een campagne van de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) 'adopteerde' de AVBB de vervolgde Turkse journalist Baris Terkoglu. Hij werd na 578 dagen voorlopige hechtenis vrijgelaten. Baris Terkoglu wordt nog steeds vervolgd voor vermeende steun aan een militaire staatsgreep tegen de conservatief-islamitische regering in Turkije. Volgens de Turkse justitie is de nieuwssite OdaTV waarvoor hij werkt, gelinkt met een staatsvijandig netwerk. Elk materiaal bewijs voor die stelling ontbreekt.

GEZOCHT

Het kost moeite en tijd en dus geld. Onderzoeksjournalistiek is graven, uitspitten, bestuderen. Het is geen *light* journalistiek. Het is belangrijk. Want een kritische pers speelt een niet te onderschatten democratische rol. En toch worden er te weinig middelen uitgetrokken voor onderzoeksjournalisten om hun werk te doen, terwijl de maatschappij steeds complexer wordt. Het Fonds Pascal Decroos stimuleert onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen en daarbuiten, met werkbeurzen, conferenties, debatten, etc. Jij kan helpen. Hou de journalistiek scherp. Steun het Fonds Pascal Decroos en spring journalisten bij in hun zoektocht naar de spreekwoordelijke speld.

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK

fondspascaldecroos.org/steun

Het moet
niet altijd
Carl Devos
zijn ...

Zoek eens op

www.expertendatabank.be

Onder embargo

MO* Magazine blijft niet bij de pakken zitten na zijn veroordeling tot € 5000 voor een vermeend lasterlijke cartoon van industrieel Georges Forrest. Het blad plant een opvolgingsdossier rond mijnbouw in de Democratische Republiek Congo (DRC).

Voor de financiering daarvan deed **MO*** een beroep op **crowdfunding** en dat leverde op zes dagen al meteen € 5000 op. De oproep werd 117 keer gedeeld op Facebook en 37 keer op Twitter. 146 donateurs stortten tussen € 1 en € 500, met een gemiddelde van € 34.

Op 13 maart is het een jaar geleden dat in Sierre een Belgische bus met schoolkinderen crashte, en dat wordt in **Lommel** op 14 maart herdacht. De betrokken kinderen, families van slachtoffers en de gemeente vragen de media evenwel om de plechtigheid in alle sereniteit te laten plaatsvinden.

Persmensen die aanwezig willen zijn, worden verzocht zich voor 6 maart te accreditieren bij greet.poels@lommel.be, tel. 011 399 700 of gsm 0486 76 60 48.

De NOS heeft naar aanleiding van de recente golf dopingonthullingen in het wielrennen een richtlijn uitgevaardigd: **minder heroïek, meer kritiek** in de wielerverslaggeving. Zoals in andere sportberichtgeving overigens.

Bij de VRT valt die aanbeveling op een koude steen. **Luc Van Langenhove**, diensthoofd van Sporza: "De pure liefhebbers trekken zich van doping weinig aan. Zij willen sportbeleving. Als je de emotie en de heroïek wegneemt, dan kijkt er geen kat meer. We mogen de koers niet vergiftigen."

Klaus Van Isacker, voormalig hoofdredacteur van VTM, *De Tijd* en *De Morgen*, is sinds 18 februari chef Communicatie bij Club Brugge. Van Isacker moet zowel de interne als de externe communicatie van de club stroomlijnen. "Dit voelt als thuiskomen", aldus trouw Blauw-Zwartsupporter Klaus.

En ook **Bart Van Doorne**, samen met Van Isacker nog hoofdredacteur van *De Morgen* geweest, blijft carrièreswitchen. Bart is nu ook bij VTM weg als hoofdredacteur. De plak op de nieuwsdienst daar wordt nu dus gewaaid door het duo Kris Hoflack – Nicholas Lataire.

Ook weg bij VTM: **Lynn Wesenbeek**, na omzeggens een kwarteeuw trouwe dienst. Een klein jaar geleden verdween ze al van het

scherm als nieuwsanker. Wesenbeek (50) en VTM kwamen niet tot afspraken over mogelijke verdere samenwerking.

Peter Denruyter is dan weer terug op de VTM-nieuwsdienst, nu als eindredacteur. Denruyter vertrok anderhalf jaar geleden bij VTM om voor sportzender Sporting Telenet te gaan werken.

Michel Vandersmissen, ex-*De Standaard*, ook nog een paar jaar hoofdredacteur van *Het Nieuwsblad* geweest en de jongste tijd actief bij *De Morgen*, wordt adjunct-hoofdredacteur van *Knack*. En dus de nieuwe rechterhand van hoofdredacteur Jörgen Oosterwaal.

Ook **Ilse Degryse**, ex-*De Standaard* en ex-*De Morgen*, maakte de overstap naar *Knack*.

En datzelfde magazine verzekerde zich nog van de diensten van cartoonisten **Zaza** en **Fred**.

Ook bij *De Standaard* is de hoofdredactie herschikt. **Karel Verhoeven** (42) neemt voortaan als algemeen hoofdredacteur de dagelijkse leiding van de krant op zich. **Bart Sturtewagen** (53) legt zich toe op een rol van 'opiniërend hoofdredacteur'.

Karin De Ruyter, **Bert Bultinck** en **Ruud Goossens** komen als chefs nieuws en redactie de leiding van de krant versterken.

Met **Greet De Keyser** als VS-correspondente voor de VRT verdwijnt nog een tv-coryfee van het scherm. Greet droeg, gelijktijdig met de eedaflegging van de herkozen Amerikaanse president Obama, de fakkel over aan **Tom Van de Weghe**.

Die laatste is in Peking, waar hij tot nog toe VRT-correspondent was, opgevolgd door **Stefan Blommaert**.

Het **VVJ-Vademecum voor Zelfstandige Journalisten** is opnieuw helemaal bij de tijd. Bedragen zijn aangepast, URL-adressen waar nodig bijgewerkt. Ook de nieuwe regeling inzake bijverdienen als gepensioneerde is in de nieuwe editie opgenomen.

Zie www.journalist.be /Freelance. Enkel voor journalisten die VVJ-lidgeld betalen.

Vlaams minister van Media **Ingrid Lieten** (sp.a) heeft een plan klaar om de regionale tv-zenders uit het slop te helpen. Zo kunnen de zenders meer gaan samenwerken voor lifestyle- of kinderprogramma's, wat meer

reclameopbrengsten moet genereren.

Aan de televisie-aanbieders – Belgacom en Telenet op kop – zal worden gevraagd om de regionale omroepen voortaan te vergoeden op basis van bereik in plaats van markt-aandeel. Lieten hoopt dat alvast **Telenet** van de nodige goede wil zal getuigen in dit verband.

Ook de **VMMa** wil trouwens meer geld van Telenet en Belgacom voor het doorsturen van haar tv-kanalen. Uitgerekend bij Telenet heeft de commerciële omroep nu topmanager **Herbert Vanhove** weggeplukt. Hij moet VTM & Co. aan nieuwe verdienmodellen helpen voor het digitale tijdperk.

De **Leuvense Perskring** heeft haar jaarlijkse Hugo De Keyserprijs – voor de verdienste-lijkste Leuenaar – dit keer postuum uitgereikt aan boekenauteur **Jan Simoen**. De *life time award* ging naar buurtcomité Groot Redingenhof.

En de prijs voor de beste woordvoerder was voor deken **Dirk De Gendt**, dit voor de bijzondere wijze waarop hij na de busramp in het Zwitserse Sierre de massaal opgekomen pers te woord stond namens ouders en directie van de Sint-Lambertusschool in Heverlee.

Voormalig VRT-producer **Bob De Groof** is overleden, 67 jaar oud. De Groof begon in 1970 voor Radio 2 te werken en werd later opleidingscoördinator en woordvoerder van de VRT.

VRT-radiojournalist **Lukas De Vos** herinnert zich Bob als een "eeuwig jongensachtige, geobsedeerde radiomaker, die slachtoffer werd van de technocratisering van ons beroep, maar er ten minste de innerlijke drang van bleef meedragen".

Voor journalisten die wel eens een beroep doen op hun inzage-recht voor bestuursdocumenten: de leden van de **Federale Commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten** hebben sinds 1 februari geen geldig mandaat meer. Wie geen toegang krijgt tot een bestuursdocument van de federale overheid, kan daardoor geen onafhankelijk advies meer krijgen bij het indienen van een verzoek tot heroverweging.

Administraties kunnen echter wel nog steeds ook zonder advies zo'n verzoek tot heroverweging afhandelen. De Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie heeft wel nog een mandaat.

DIRK VAN ZUNDERT (VRT-tv): ALLROUNDER, NATUURMENS, REPORTER MET EEN ROEPING

Monica Moritz

Twintig jaar geleden stapte Dirk Van Zundert (51) de wondere wereld van de verslaggeving in. Journalistiek is voor hem een late maar authentieke roeping. Want als het aan Van Zundert ligt, schudt berichtgeving het grote publiek permanent wakker en toont ze alles wat fout gaat in de wereld.

De Journalist: Journalist worden was niet je oorspronkelijke roeping ?

Dirk Van Zundert: "Nee, dat was geen belletje dat van jongs af aan al in mijn achterhoofd rinkelde. Ik ben eerst acht jaar logopedist geweest. Pas daarna, door een samenloop van omstandigheden, sloeg ik een andere weg in. Mijn echtgenote was het lesgeven in het middelbaar onderwijs beu en wilde overstappen naar de privésector. Om haar kansen te vergroten ging ze als werkstudente economie studeren. Ik vond dat we dan beter alle twee met de neus in de boeken konden zitten, en zo ben ik als werkstudent politieke wetenschappen gaan studeren. In 1987, in de tweede licentie, heb ik meegedaan aan het laatste grote journalistenexamen van de toenmalige BRT. Ik was geslaagd maar kwam in de wervingsreserve terecht. Iemand die al een voetje in huis had, geraakte natuurlijk makkelijker binnen. Na selectieproeven bij Belga kon ik daar beginnen. Ik deed er reportagewerk in en rond Brussel en mocht vrij snel zelf politieke of culturele onderwerpen voorstellen. Persagentschapjournalistiek betekent natuurlijk vaak anoniem werken maar dat heeft mij nooit echt gestoord. Journalistiek is sowieso een job waar niet veel andere beroepen mee kunnen wedijveren. Ik vraag me soms puur theoretisch af welk ander beroep ik zou uitoefenen als ik geen journalist was geworden. Wel, ik heb nog geen alternatief gevonden."

Dirk Van Zundert: 'De VRT is best wel een fijn bedrijf om voor te werken.' (Foto Monica Moritz)

Van logopedie naar journalistiek is toch geen evidente ommezwaai ?

"Nee, maar ik las altijd gretig de kranten, zeker toen ik politieke wetenschappen begon te studeren. En ik had altijd het gevoel dat ik ook zo'n verhalen kon vertellen, liefst voor de radio dan. Aan televisiejournalistiek dacht ik helemaal niet. Toen BRT-hoofdredacteur Kris Borms me vroeg om voor *Het Journaal* te komen werken heb ik wel even getwijfeld, want ik had het best naar mijn zin bij Belga. Maar bij de VRT lagen er talloze journalistieke mogelijkheden open."

Maar als televisiejournalist had je toen nog geen enkele ervaring ?

"Niks, niks, niks, ik had zelfs geen televisie thuis. Ik keek wel naar de *Journaals* op de redactie van Belga maar ik dacht nooit dat ik televisiejournalist zou worden. Televisie, dat was voor mij een sprong in het onbekende. En na enkele maanden kwam ik al in grote verhalen terecht, want in '96 barstte de zaak-Dutroux los. Daarna volgde de hele heisa rond de sluiting van Renault Vilvoorde en het faillissement van Forges de Clabecq. Echt het ene na het andere. Maar dat was korte

nieuwsverslaggeving en na een tijdje kreeg ik zin in iets anders. In 2002 ben ik dan een paar seizoenen langere reportages gaan draaien voor *Villa Politica* - een echte *eye opener*. Toen de reportages daar wegvielen ben ik teruggekeerd naar *Het Journaal*. Maar nieuwsitems maken wordt op den duur heel routineus. Daarom ben ik voor *Terzake* gaan werken en daar zit ik nu nog altijd, tot mijn grote tevredenheid."

Beschouw jij jezelf als een onderzoeksjournalist ?

"Nee, zo durf ik mezelf niet noemen. Ik ben altijd een 'nieuwsmens' gebleven. Als je een reportage maakt moet je natuurlijk ook op zoek gaan naar degelijke informatie en veel bronnen raadplegen, maar onderzoeksjournalistiek, dat is nog iets anders. Daar ga je helemaal tot op het bot en daar ben je weken, zelfs maanden mee bezig. Ik weet niet of ik geschikt zou zijn om dat soort documentaires te maken. Als ik nu 's avonds naar huis ga, dan is mijn stuk af, de uitzending is voorbij en voor die dag is het verhaal verteld. Dan trek ik de deur van de VRT achter mij dicht en *tomorrow is another day!* Als je met zo'n lange reportages bezig bent, neem je die overal mee naartoe."

Welke onderwerpen liggen jou na aan het hart ?

"Vroeger was dat de Belgische politiek, maar dat is een heel klein wereldje met veel navelstaarderij. Het is wel een tijd leuk om te observeren hoe die politieke netwerken aan mekaar hangen en hoe gevoeligheden uitgespeeld worden. Maar politieke journalistiek is me gewoon te eng. Ik ben veel liever een *allrounder*. Maar ik heb mezelf ook altijd als een 'natuursmens' beschouwd en ik vind dat er in de pers te weinig aandacht aan de natuur besteed wordt. Het gaat tenslotte helemaal niet goed met de wereld en dat wordt ook op onze eigen nieuwsdienst te weinig belicht. Iedereen begint nu wel in te zien dat er *iets* mis is met het klimaat, maar het grote publiek is zich daar nog onvoldoende van bewust."

Is het dan de taak van journalisten om de wereld te verbeteren ?

"Ik denk dat je, door op een eerlijke manier duidelijk te maken hoe belangrijk dat klimaatprobleem is, een *switch* in de geesten teweeg kunt brengen. Maar het thema worstelt met een enorme handicap omdat de *sense of urgency* ontbreekt. Als we vanaf vandaag met zijn allen de trein nemen, zal dat volgende week niet plots het klimaat positief beïnvloeden. We moeten nu anders gaan leven om pas over twintig of dertig jaar het effect daarvan te zien. Door die afstand tussen oorzaak en gevolg blijven veel mensen onverschillig. Dat maakt het ook voor *decision makers* op redacties

moeilijk om het thema te 'plaatsen'. Je kunt klimaatverandering maar aantonen door hevige weerfenomenen over lange periodes in kaart te brengen en dat doen nieuwsmedia niet. Die kijken naar het nieuws van de dag. Ik probeer die topics wel aan te brengen, maar het is moeilijk. Als Sandy over Noord-Amerika raast, dan gaat er even heel veel aandacht naar Sandy zelf, maar het grotere plaatje komt niet echt aan bod. Hetzelfde geldt voor het thema overbevolking. Daar wordt alleen over gesproken in de marge van een VN-rapport over de toename van de wereldbevolking."

Heeft het thema overbevolking je keuze om geen kinderen te hebben mee bepaald ?

"Nee, niet echt. We hebben bewust gekozen om geen kinderen te nemen omdat we allebei tijd en moeite wilden investeren in ons werk en bovendien ook een heel grote reishonger hadden. Daarnaast hebben we lang op hoog niveau aan alpinisme gedaan, dat sloopte al onze vrije tijd op. Er was gewoon niet genoeg tijd en ruimte voor kinderen. Ik heb ook geen spijt van die keuze, absoluut niet. Er zijn inderdaad al zoveel mensen op de wereld en Vlaanderen is ook helemaal volgebouwd. De overbevolking is een bijkomende reden om geen kinderen te hebben, maar de oorspronkelijke reden was dus van veeleer egoïstische aard."

Je hebt in Nepal de Merapië bedwongen, 6461 meter hoog, en je doet jaarlijks een triatlon, is sportjournalistiek dan niks voor jou ?

"Nee, dat is een genre apart. Je moet daar een jargon voor beheersen en de techniciteit van die sporten kennen, en dat doe ik niet. De meeste mensen staan er versteld van dat ik veel aan sport doe maar er geen journalistieke affiniteiten mee heb. Ja, sport is heel belangrijk en een goeie manier om in conditie te blijven voor om het even wat! Ik fiets ook naar het werk. Maar ik woon vlakbij, dus dat is niet echt een verdienste."

Vroeger was je ook bij de christelijke jeugdbeweging Chiro.

"Heel even maar, als klein jongetje. Ik ben in '62 in Essen geboren en daar was negentig procent van de bevolking toen katholiek. Je ging dus naar de kerk en zat op een katholieke school. Je was helemaal ingemetseld in die katholieke zuil. Maar ik heb dat heel bewust van mij afgeschud, gewoon door na te denken over al die fabeltjes waar wetenschappelijk geen touw aan vast te knopen is. Het zal oneerbiedig klinken voor mensen die nog geloven, maar het is toch gewoon allemaal onzin."

En toch rukt het religieus fundamentalisme op, ook in Europa. Met soms heel vrouwonvriendelijke kantjes daaraan, zoals de reportage *Femme de la rue* onlangs nog illustreerde.

"Dat probleem is bijzonder groot, want de klok wordt zo naar de middeleeuwen teruggedraaid. Iedereen mag in onze cultuur zijn eigen levensbeschouwing hebben, maar mag die absoluut niet opleggen aan anderen. Daar moeten we in de pers voldoende aandacht aan besteden. Ik heb moeite met nieuwssites zoals *DeWereldMorgen* die daarover heel dubbelzinnig berichten en vinden dat de taliban in Afghanistan slecht zijn maar moeite hebben om het fundamentalisme in eigen land te veroordelen. We hebben in de loop der eeuwen een samenleving opgebouwd die we moeten beschermen."

Heeft de pers de macht om dat te doen ?

"Macht? Nee. Ik denk wel dat de pers invloed kan hebben door aan *agenda setting* te doen. Door je onderwerpen goed te kiezen en ze op een bepaalde manier te brengen, kun je ze bij het grote publiek en ook bij *decision makers* introduceren of zelfs opdringen. Journalistiek is vertellen wat er in de wereld gaande is en waarom, dat is onze *core business*. Als de journalist op die manier invloed kan hebben, hoeft hij zich daarover ook niet te schamen natuurlijk. Maar dat is geen macht, macht houdt in dat je kunt ingrijpen. En dat is volgens mij niet de taak van de journalist. Als hij legitieme macht wil verwerven moet hij zijn journalistieke pet afzetten en dat als burger doen. In de jaren '70 en '80 hadden journalisten hier vaak een kleur. Dat staken ze toen ook niet onder stoelen of banken en je merkte het soms in hun verslaggeving. Tot vandaag mag je bij de VRT lid zijn van een politieke partij, maar ik vind dat toch bedenkelijk. Zelf ben ik dan ook bij geen enkele partij aangesloten."

Zou je vandaag nog als journalist willen beginnen ?

"De mediaomgeving ziet er nu helemaal anders uit dan twintig jaar geleden en dat heeft ingrijpende gevolgen op onze manier van werken. Het moet allemaal multimediaal en sneller en rond de klok. Maar het nieuwe medialandschap biedt ook veel meer mogelijkheden. Ik zou vandaag zeker opnieuw in de journalistiek stappen, het is een fantastisch beroep. Ik ben natuurlijk in een luxepositie begonnen, ik kon direct bij Belga aan de slag in vast dienstverband en hier op de VRT ben ik zelfs nog ambtenaar. Ook qua werkzekerheid zit ik dus goed, ik weet niet wat ik zou moeten doen om hier aan de deur te worden gezet. Maar

als je inderdaad als beginneling van het ene precaire contractje in het andere sukkel of moet freelancen, moet je wel goed gemotiveerd zijn om eraan te beginnen. De crisis drukt op het personeelsbeleid en jonge journalisten worden minder goed betaald. Zelfs bij de VRT zie je de tendens de kop opsteken. Maar kwaliteitsjournalistiek vereist goed betaald personeel. We hoeven het loon van de eerste minister niet te krijgen, maar we moeten wel correct worden betaald."

Hoe zie jij televisiejournalistiek evolueren in de nabije toekomst ?

"Nieuwe technologieën zetten de klassieke journalistiek flink onder druk. De kijkers zullen het nieuws straks niet meer op vaste tijdstippen aanzetten, de nadruk zal op tussenjournaals liggen die continu bijgewerkt worden, zoals bij BBC World en CNN. Bovendien verspreiden ook burgerjournalisten vandaag een overvloed aan informatie. Het publiek riskeert door de bomen het bos niet meer te zien en zijn wereldbeeld te vullen met tendentieuze berichtgeving. Dat toont de nood aan onafhankelijke en degelijke journalistiek. Echte journalistiek moet een baken blijven voor iedereen die wil weten wat er in de wereld gebeurt."

Geert Mak beweert dat de krant zijn geestelijke familie is...

"Ik zal hier geen lofzang afsteken over de VRT, maar ik vind het wel een fijn bedrijf. We klagen en we zagen er wel regelmatig over maar iedereen die hier werkt heeft er een speciale band mee. Een leuke bende is het wel. Maar of het mijn geestelijke familie is? Nee, daarvoor is familie mij weer te dierbaar."

VVJ Antwerpen organiseert

1ste JOURNALISTENQUIZ

15 maart 2013

Feestzaal 't Kranske in Mechelen

Op 15 maart organiseert VVJ-Antwerpen zijn eerste quiz voor journalisten en hun vrienden. Veertig ploegen van telkens maximaal vijf leden kunnen meedoen. De VVJ mikt in de eerste plaats op ploegen met journalisten en oud-journalisten, maar ook andere slimmeriken zijn welkom.

Plaats: feestzaal 't Kranske, Tervuursesteenweg 16 in Mechelen.

Datum: vrijdag 15 maart, 19u30.

Inschrijven kan alleen per ploeg via het invulformulier op de website van VVJ Antwerpen:
www.journalist.be/vvjantwerpen.

Deelnemen kost 10 euro per ploeg en wordt ter plaatse afgerekend.

INFORMATIE OVER ZELFSTANDIGEN, KMO'S, VRIJE BEROEPEN?

UNIZO ► 24 u op 24 beschikbaar voor journalisten en redacties.

Persdienst

TEL 02 238 05 07

MAIL info@unizo.be

GSM 0473 56 83 71

WEB www.unizo.be

VERSTERKT ONDERNEMERS